

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 655. Quis sit effectus substitutionis vulgaris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Menoch. de *presump.* l. 4. *presump.* l. 5. num. 2. & c. Arg. L. *gallus ff. de liber. & posth. l. fin. c. de posth. inst.* Fundamentum hujus sententiæ est, quod dispositionem testatoris in uno casu ad alium extendi ex verisimili conjectura de illius mente rectè desumatur Arg. L. *in testamento ff. de R. j. cum in ultimis voluntatibus potissimum mens & voluntas, quæ unicè in testamentariis dominatur, etiam conjecturata sit attendenda juxta L. in conditionibus ff. de condit. & demonst. verisimilis verò conjectura & rationabilis præsumptio rectè sumitur à paritate rationis; nimirum ne testator intestatus seu sine hærede decedat, & censeatur fecisse actum elusorium & nullum, quæ ratio in utroque casu, nimirum impotentia & noletatis æquè militat; non enim est ratio major, cur testator substitutione sua intendens habere hæredem testamentarium, velit substituto obvenire hæreditatem, si institutus non velit, quàm si non possit adire eam. Nihilominus contrarium, nimirum vulgarem substitutionem factam expressè ad unum casum non posse extendi ad alium, tenent, et si minus, ut videtur, probabiliter, tam si spectes rationem quàm copiam DD. Harpr. ad §. 1. *Inst. de vulg. & pupill. subst.* Duaren. ad ff. *eodem c. 9.* Faschin. l. 4. *controv. c. 61.* Chifflet. *tr. de success. c. 11.* Mantic. *de conject. ult. vol. l. 5. tit. 1. num. 3.* & alii apud Muller. l. c. à quibus in contrarium allati textus allegari soliti intelligendi de casu, quo constat de contraria voluntate testatoris; nimirum alligantis illam ex speciali fortè & privata aliqua ratione uui ex prædictis casibus excludendo alterum. Objectiones verò ab iis in contrarium factas sufficienter dilutas vide apud Muller. l. c.*

Quest. 654. Quid significet in substitutione vulgari dicta conditio: si institutus hæres non erit.

RESP. dicta conditio, quæ complectitur utrumque casum, pro diversitate personarum institutarum diversimodè accipienda, nam primo in hæredibus suis quamvis non denotet & importet; si hæres abstinerit ab hæreditate, seu non immiscuerit se hæreditati; cum suis statim ipso jure sit hæres. Struy. ad ff. *de vulg. th. 15. Lit. a.* Lauterb. §. 14. significare tamen etiam potest: si reipsa hæres non erit: dum nimirum decedit ante testatorem, vel dum à patre emancipatus repudiat hæreditatem; ac proinde simpliciter importat: si hæres non erit, intelligendo illis modis, quibus esse potest non hæres. Muller. ad Struy. l. c. *Lit. b.* Secundò in instituto hærede extraneo, quis sui juris est, importat seu significat: si ipse hæres non erit, nec alium statu mutato hæredem esse fecerit; si enim institutus liber factus fuerit servus, hæreditas acquiritur domino illius juxta §. *fin. Inst. de vulg. excluso substituto.* Tertiò; instituto extraneo, qui alieni juris est. V. g. filio familias, hunc habet sensum: si ipse hæres non erit, nec illi, in cuius potestate est, hæreditatem acquisiverit. *cit. §. fin.* siquidem si filio familias, quem scivisse esse sub patria potestate, substituit aliquem, filius familias adeundo hæreditatem, patrem suum, utpote per fictionem juris eandem secum personam, facit esse hæredem substituto interea excluso, & signoraverit institutum à se esse filium familias, substitutum cum patre illius in partem hæreditatis admitti juxta *cit. §. fin. & Vinn. ibid. num. 3.* ait Lauterb. l. c. §. 13. ubi etiam, quòd filio instituto repudiante R. P. *Leur. Jur. Can. Lib. III.*

hæreditatem contra voluntatem patris sui, hic adire nequeat hæreditatem excluso instituto, secundum Faschin. l. 4. *controv. c. 13.* & alios, contrarium, nimirum patrem præferri substituto, ex communiore opinione tenentibus Fusario Struy. Stryck.

Quest. 655. Quid sit effectus substitutionis vulgaris?

1. RESP. primarius effectus illius est, quod existente conditione, nimirum dum hæres suus abstinet ab hæreditate defuncti patris, aut etiam ante patrem testatorem moritur, aut jam emancipatus ei renunciat, vel etiam extraneus institutus eam morte præventus, vel lege prohibitus adire nequit, substitutus in re succedat in hæreditate, tantumque consequatur, quantum consecutus fuisset hæres primò institutus, cui substituitur; & sic per eum stet, ut testamentum & voluntas testatoris, quæ in instituto deficit sustineatur. Z. è. ad ff. *de vulg. num. 4.* Schneidev. *in l. 2. de vulg. subst. Pich. b. t. num. 61.* Wiestn. *num. 170.* cum communi Arg. L. *quamdiu ff. de acquir. & amit. her. junctam l. 3. ff. de liber. & posth.* Ex bonis tamen propriis hæredis primò institui nihil consequitur, unde jam etiam oritur alter substitutionis effectus; nimirum, ut primò instituti hæres ei non succedant; cum hæreditatem ab instituto non aditam ad eus hæres transmitti leges non permittant. L. *unic. §. 5. c. de caduc. toll. nisi fortè institutus sit unus ex liberis testatoris; hic enim hæreditatem à se non aditam (non tamen positivè à se repudiatam) transmittit ad descendentes suos utriusque sexus, seu hi ab intestato ei succedunt beneficio L. *unic. c. de his qui ante apert. tab. Gomes. tom. 2. var. c. 3. num. 14.* Zoës. *in ff. de vulg. & pupill. inst. num. 4.* Canis & c. & alii, quos citat & sequitur. Wiestn. *b. t. num. 171.* Item substitutio impedit, quò minus cohæres, si forte talem adjunctum sibi habet institutus, eidem succedat in parte, in qua erat institutus, seu hæc pars ei accrescat; cum substitutio potior sit jure accrescendi, quòd aliàs est inter cohæres; quia substitutio est provisio alicujus in eum casum, quo institutus hæres non erit; jus verò accrescendi est provisio legis præsumentis testatorem, qui in casum deficientis instituti non providit sibi de substituto, voluisse unius ex cohæredibus portionem alteri accrescere, ne pro parte testatus, & pro parte intestatus decedat. Haunold. *tom. 2. de j. & j. tr. 7. num. 46.* Wiestn. l. c. distinguit nihilominus hoc postremum de Lugo. *tom. 2. de j. & j. d. 24. num. 145.* dum ait attendendum in hoc casu ad verba testatoris, ita ut, si instituerit plures seu cohæres, feceritque substitutionem dicendo: instituo Petrum & Paulum, & si vel Petrus vel Paulus defecerat, seu hæres non erit, substituo Joannem: portio unius deficientis illorum non debeat accrescere alteri, sed illi in ea præferendus sit substitutus Joannes. Si verò dixerit: si neuter fuerit meus hæres, vel si illi non fuerint mei hæres, substituo Joannem: portio unius deficientis prius accrescat alteri eorum; eò quòd tunc videatur exegisse defectum utriusque, ut intraret substitutus. Cujus tamen etiam contrarium probabile esse, si substitutus esset causa pia, & favore illius hanc præferendam dicunt apud de Lugo Bald. & Molin. *d. 183. §. 1.**

2. Tertius effectus substitutionis vulgaris est, quòd ex hærede suo & necessario faciat voluntarium;

rium; ita ut non tantum beneficio juris prætorii, sed jure civili communi & ex testatoris voluntate, in ejus potestate sit admittere vel repudiare; cum pater substituendo ipsi vulgariter, censeatur ei remississe necessitatem adeundi hereditatem. *l. 12. ff. de condit. inst. l. 16. §. 1. ff. de hered. inst.* Lauterb. *l. c. §. 14.* citatis Vinn. *selectar. qq. l. 2. q. 23. per tot.* Fular. *p. 1. q. 66. num. 1.* non definit tamen per hoc filius esse suus, sed patri manet jus suitatis; cum hujus juris essentialia non immutentur per adjectam institutioni talem conditionem & substitutionem. Struv. *ad ff. de vulg. th. 15. lit. β.* Muller. *ibid.* neque enim credendum est, quempiam elegerit tale genus testandi, per quod ejus filiique commodum tam graviter læderetur, qualiter læderetur per ademptionem juris suitatis (cujus effectus seu commoda 31. enumerat Vasq. *de success. creat. l. 2. §. 18. n. 15.*) Muller. *l. c.*

3. Quartus effectus est, quod non transeat hereditas ad monasterium, in quo primò institutus præfiteretur, si illud est capax hereditaria successione; cum neque à tali professo, neque à monasterio, testatore mortuo, adiri possit hereditas. Si vero monasterium successione capax est, illud præferri substituto, & hunc excludi; tum quia favore religionis sublata sint substitutionum onera. *novel. 123. c. 37.* tum quia eo ipso, quod quis proficitur in religione, omnia sua bona & jura, nisi prius aliter deus disposuerit, transferat in monasterium, adeoque & jus delatam sibi hereditatem adeundi, & ejus aditione excludendi substitutum, docent. Abb. *in c. de presentia. de prob. num. 36.* Zoës. *ad ff. de vulg. num. 25.* Haunold. *l. c. tr. 7. num. 40.* & alii, quos citat & sequitur Wiestn. *b. t. num. 172.* asserentes hanc sententiam receptam notissima praxi Germaniæ.

4. Quintus effectus; quod impediatur, ne ad fiscum devolvatur hereditas, dum institutus ante aditam hereditatem redderet se eam indignum; committendo delictum, propter quod eam habere non posset; tunc enim substitutus præfertur fisco. *L. unic. §. 13. c. de caduc. toll.* Auth. *hoc amplius. c. de fideicom.* enim propter culpam primò instituti fieri non debeat injuria substituto. Arg. *l. 8. §. 14 ff. de inoff. testam.* & ita docent Loriotus. *de apicib. jur. tit. de subst. axiom. 38. error. 9.* Duaren. *ad tit. de vulg. c. 10. vers. alia igitur.* & alii, quos citat & sequitur Muller. *ad ff. de vulg. th. 16.* item Lauterb. *§. 16.* contrarium tamen apud eundem tenentibus. Bart. *in l. 1. ff. de vulg. num. 26.* Bachov. *ad Treutl. vol. 2. d. 11. th. 7. lit. g.* Vasq. *de success. prerog. in prefat.* Plures effectus hujus substitutionis vide apud Ludvvel. *de ult. volunt. p. 2. c. 2.* aliosque passim ad *l. 1. ff. de vulg. & pupil. subst.*

Quest. 656. Qualiter expiret substitutio vulgaris.

1. **R**esp. expirat ea primò, quamprimum institutus extraneus ex testamento, vel etiam necessarius hæres adit hereditatem, utpote deficiente conditione, sub qua facta substitutio, est communis & certa juxta clarum textum. *L. post aditam c. de impub. & aliis subst.* Idque etiam dum unus ex pluribus collectivè institutis, quibus conjunctim quis substituitur adit hereditatem. Lauterb. *l. c. §. 16.*

2. Limitatur nihilominus responsio primò, ita ut si institutus post aditam hereditatem intra annum monitus à Judice voluntatem defuncti non implet, hereditas auferatur ab instituto, & applicetur sub-

stituto, si hic de implenda voluntate defuncti caveat. Barry. *de test. & intest. l. 3. tit. 7. num. 15.* Haun. *l. c. num. 22.* Wiestn. *num. 175.* & alii passim cum communi juxta expressum textum Auth. *hoc amplius c. de fideicom.*

3. Limitatur secundo in casu quo substitutione facta pupillo, is ante annos pubertatis, expirat, de quo melius statuetur post *quest. sequentem.*

Limitatur tertio, uti minor institutus post aditam hereditatem restitutionem in integrum impetrat; quia hereditas ei damnosa, rursus absteat ab hereditate, substitutio reviviscat & ad substitutum devolvatur hereditas. Lauterb. *l. c.* citans Vinn. *ad §. fin. Inst. de vulg. num. 2.* Struv. *ad ff. vulg. th. 17. lit. 2.* Muller. *ibidem.* citatis pro hoc Chiffler. *de success. subst. c. 13.* Costald. *in l. 7. §. 10. ff. de minor.* Expirat similiter substitutio, si hæres suus immiscet se hereditati, & sic evadit hæres cum effectu. Si verò hæres suus, antequam miscuerit se hereditati, decedat, adhuc substitutio expirat; quia ea transmittitur ad hæreses sui etiam extraneos, ut Lauterb. *l. c. §. 17.* substitutionis enim vulgaris hæc est natura, ut tunc demum locum habeat, si institutus non fuerit hæres; sed in casu quo decedit institutus hæres suus, virtute transmissionis, qua sua jura transmittit (pro ut liberi ratione sanguinis hereditatem ascendentium ad descendentes transmittunt) quamque transmissionem quia datio substituti vulgaris non impedit juxta *cit. L. unic. §. 5. c. de caduc. toll. jam alium hæredem fecit. L. unic. c. de his qui ante apert. tab. consequentio substitutio expirat.* ita Muller. *l. c. th. 17. Lit. d.* citatis Gomes. *var. resol. tom. 2. c. 9. num. 50.* Fachin. *4. controu. 62.* Donnell. Ludvvel. & aliis.

4. Secundo expirat ratione substituti, si hic instituto in adeundo moram neccente decedat; ita etiam, ut licet institutus postea hereditatem repudiaverit, vel eam non adit, mortuus, & sic conditio purificata, nihil juris ad hæreses substitui transmittatur. *L. 9. in fin. ff. de suis & legit. l. 59. §. 5. ff. de hered. inst.* cum jus, quod nondum habuit, nisi solum in spe, defunctus, non possit deferri ad hæreses ejus. Ac ita tenent Pirh. *h. t. num. 61.* Reiffent. *num. 565.* citantes Molin. *tom. 2. d. 183. num. 2. & 8.* Zoës. *ad ff. l. c. num. 10. & 12.* Perez. *in cod. tit. de impub. subst. num. 6. & 7.* Haunol. *l. c. tr. 7. num. 21.* item Lauterb. *§. 17.* citatis. Durant. *de arte testand. tit. 5. cautel. 24.* Fular. *de subst. q. 164.* Unde jam etiam notat Lauterb. interesse substituti curare, ut instituto certum tempus præfiguratur; eo quòd illo elapso non declarata voluntate instituti substitutionis conditio jam purificata existat, uti & si institutus ante aditionem decedat, substitutus lapsus hujus temporis expectare non cogatur.

Quest. 657. Quid sit substitutio pupillaris, & quæ ad eam requirantur?

1. **R**esp. ad primum: substitutio pupillaris (sic dicta, quòd licet quibus ea sit, pupilli non sint pro tempore, quo ea sit, nimirum vivo patre, pro tempore tamen, quo ea sortitur effectum, nempe mortuo parente, quo liberi jam à potestate patris, sunt pupilli Lauterb. *l. c. §. 18.*) est substitutio directa & simplex, per quam pater liberos impuberes in sua potestate constituit, & qui post mortem suam in alterius potestatem non re incident, hæreses sibi instituit, illisque alium hæredem substituit in casum